

OBSAH

Úvod	9
I. Kde je společnost, tam je právo?	13
I.1 Problém vztahu společnosti a práva	13
I.2 Co je právo?	14
I.3 Co je společnost a existuje vůbec?	17
I.4 Vývoj práva ve společnosti	20
I.5 Právo v různých typech společnosti	24
I.6 Společnost bez práva a právo bez společnosti	28
I.7 Závěr	30
II. Právní regulace a deregulace	33
II.1 Právo, svoboda a regulace	33
II.2 Regulace společenských vztahů právem a její limity	34
II.3 Právní a neprávní regulace ve společnosti a vyostření sporu o míru svobody	36
II.4 Právní regulace v současných liberálních demokraciích a snahy o deregulaci	41
II.5 Soudobé proměny právní regulace	44
II.6 Regulace či deregulace v budoucnosti: pokus o prognózu	46
II.7 Závěr	49
III. Právo, fakticita a normativita	51
III.1 Fakticita a normativita	51
III.2 K antropologickým, sociálním a morálním kořenům práva	56
III.3 Jak silná je normativní síla skutečnosti?	66

III.4 Kontrafaktické prvky v právu	70
III.5 Subjekty práva mezi normativitou a fakticitou	74
III.6 Idea dobrého práva jako vyústění vývoje západního práva	78
III.7 Závěr	87
IV. Právo, právní kultury a multikulturní výzvy	89
IV.1 Právní kultury, jejich stýkání a potýkání	89
IV.2 Západní právo versus tradiční právo	93
IV.3 Imigrace do západních zemí a právo	100
IV.4 Vyhledky práva v multikulturním světě	105
IV.5 Co nám může nabídnout tradiční právo?	107
IV.6 Na čem se můžeme shodnout	110
IV.7 Závěr	113
V. Mechanismus právní regulace	115
V.1 Panjurismus – ano, či ne?	115
V.2 Systémové vlastnosti práva a jejich proměny	117
V.3 Elementy práva a působení normativní regulace	120
V.4 Proces realizace práva	126
V.5 Aktéři právního života	132
V.6 Problém málomocného práva	139
V.7 Závěr	143
VI. Lidská práva: od dominance ke krizi?	145
VI.1 Lidská práva a proměna společenského kontextu	145
VI.2 Soudobá doktrína lidských práv a její slabá místa	146
VI.3 Částečná delegitimizace lidských práv	151
VI.4 Problém legitimacy a perspektiv lidských práv	156
VI.5 Nová lidská práva	158
VI.6 Závěr	161

VII. Strukturální a obsahová proměna soudobého práva	162
VII.1 Dvě dimenze proměny práva	162
VII.2 Soudobý právní pluralismus	163
VII.3 Mezinárodní a vnitrostátní právo	165
VII.4 Právo Evropské unie	170
VII.5 Asimilace a unifikace práva	174
VII.6 Závěr	179
VIII. Platí ještě tradiční právní dualismus?	181
VIII.1 Tradiční právní dualismus ve víru soudobých společenských proměn	181
VIII.2 Monokauzální versus polykauzální vysvětlení tradičního právního dualismu	182
VIII.3 Argumenty odpůrců tradičního právního dualismu	186
VIII.4 Přežil tradiční právní dualismus?	188
VIII.5 Postupující hybridizace práva	193
VIII.6 Závěr	195
IX. Spravedlnost a/versus právní jistota v soudobém právu	197
IX.1 Právo, spravedlnost a právní jistota	197
IX.2 Zákonná nebo živá spravedlnost či snad kompromis mezi nimi?	198
IX.3 Ani vázaná ani volná aplikace práva?	201
IX.4 Text zákona versus ratio legis	204
IX.5 Problém mezer v právu	207
IX.6 Spravedlnost a právní jistota versus soudobá hodnotová a gnozeologická skepse	208
IX.7 Závěr	212

X. Spor o interpretaci práva a právní argumentaci	213
X.1 Diskuse o potřebě metodologie interpretace práva	213
X.2 Je možné vytvořit metodologii interpretace práva?	215
X.3 Paradigmatická napětí v soudobé teorii interpretace práva	217
X.4 Východiska ze sporu o interpretaci práva	221
X.5 Otázka relevance výsledku interpretace	227
X.6 Argumentace v právu	231
X.7 Závěr	235
XI. Legalita a legitimita	237
XI.1 Vztah legality a legitimacy jako právněfilozofický problém	237
XI.2 Zákon, zákonnost a formální právní stát	239
XI.3 Expozice vztahu legality a legitimacy v totalitních režimech	241
XI.4 Právo v totalitách	244
XI.5 Pokřivená legalita v totalitních systémech	249
XI.6 Fikce legitimacy v totalitách	257
XI.7 Vypořádání se s totalitní legalitou po přechodu k demokracii	258
XI.8 Smíření legality s legitimitou v materiálním právním státě	260
XI.9 Závěr	263
Závěr	265
Summary	283
Seznam pramenů a literatury	288